

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY
V PRAZE

**KATEDRA KULTUROLOGIE FILOZOFICKÉ
FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE**

Autorka disertační práce: Mgr. Lucie Nečasová
Název disertační práce: Proměny lakandonské společnosti
Oponent dizertační práce: doc. PhDr. Martin Soukup, Ph.D.
Školitel: PhDr. Václav Soukup, CSc.

Předmětem předložené disertační práce je analýza „proměn lakandonské společnosti“. Při zpracování tématu se autorka opřela jednak o monografie a dílčí studie, jednak o poznatky získané při realizaci vlastních empirických výzkumů mezi lakandonskými Indiány. V teoretické části práce autorka prezentuje vývojové proměny Mexika od prekontaktního období do současnosti. Důraz v této části práce klade na výklad základních rysů civilizace Mayů. Zvláštní pozornost samozřejmě věnuje původu, historii, subsistenčním strategiím, společenskému uspořádání a religiozitě lakandonských Indiánů. Práce je v tomto ohledu dobře koncipovaná. Autorka postupně zužuje téma teritoriálně (od Mexika k lakandonské džungli) i časově (od prekontaktního období po etnografickou současnost jejích výzkumů). Zůstává ovšem otázka, nakolik má popis civilizace Mayů v prekontaktním období a po španělské konkvistě své místo v předložené práci, jejímž předmětem jsou vývojové proměny současné lakandonské společnosti.

Těžiště práce tvoří prezentace poznatků získaných v průběhu vlastních opakovaných terénních výzkumů, které Mgr. Nečasová průběžně realizuje mezi lakandonskými Indiány od roku 2008. Mgr. Nečasová jasně popsala, jakým způsobem při uskutečňování terénních výzkumů postupovala. Autorka podala základní charakteristiku lakandonské společnosti v období 2008–2012 (etnografická současnost) a zaměřila se na výklad probíhajících sociokulturních změn v lakandonské společnosti se zvláštním zřetelem k vývojovým proměnám postavení žen. Záměrem autorky bylo uplatnit potenciál teorie kulturní změny formulované Georgem Fosterem. S jím vypracovanou teorií však zachází volně a při

exponování tématu lze spíše jen tušit, že se při popisu sociokulturních změn o uvedeného autora opírá.

V empirické části práce autorka prezentuje poznatky získané při práci s informátory. Stěžejní je práce se ženami, jejichž stručné biografie uvádí na konci textu práce. Mgr. Nečasová uvádí, že postavení žen závisí na „sociálním klimatu“ rodiny, které určuje zejména mužský element („autorita“). V takovém případě by bylo vhodné doplnit charakteristiky mužů ve zkoumaných rodinách. Práci a průkaznosti zjištění by podle mého soudu dále prospělo, kdyby jasně dala do souvislosti proměny postavení žen třech generací s genealogickými vztahy. Jak vyplývá z textu, autorka disponuje jasným přehledem o genealogických vztazích ve zkoumaných komunitách.

Autorka si stanovila na základě prvních terénních zkušeností (2008) tři hypotézy, které uvedla v úvodu práce (s. 10) a zopakovala je v závěru (s. 138). V textu disertační práce chybí shrnutí výsledků disertační práce a s přihlédnutím ke stanoveným hypotézám. V samotném závěru práce autorka konstatuje částečné podpoření formulovaných hypotéz č. 1 a 2 a úplné podpoření hypotézy č. 3 (na str. 138–140). Diskuzi nad stanovenými hypotézami měla doktorandka vyhradit samostatnou kapitolu ještě před závěrem a vyložit své argumenty na základě dříve předložených etnografických dat. Díky této absenci působí práce neuzavřeně. Po podrobném výkladu zvolených témat následuje stručná biografie žen a následně autorka přešla rovnou ke konstatacím v závěru.

Otázky

- 1) Jak jsou v *současném* společenskovoědním diskurzu přijímány teorie Rosaldové a Ortnerové, z nichž autorka vychází?
- 2) Co lze v lakandonských vesnicích považovat za veřejný prostor?

Silné a slabé stránky práce

Za silnou a jednoznačně pozitivní stránku předloženého textu pokládám, že autorka vychází ze svých vlastních bohatých terénních zkušeností. Předností práce rovněž je samotné zvolené téma, kterému se na zahraničních pracovištích věnuje zvýšená pozornost. Za slabou stránku práce pokládám absenci shrnutí výsledků práce, v němž by měla autorka demonstrovat souvislosti teoretických východisek a empirických zjištění a vyrovnat se s formulovanými výzkumnými otázkami a stanovenými hypotézami.

Formální stránka práce

Práce má logickou strukturu, autorka se při jejím zpracování opřela o relevantní odbornou literaturu. Celkový dojem z práce snižuje občasné užívání hovorových výrazů. Vedle toho autorka velmi často opakuje již uvedená zjištění (např. že se ženy věnují výrobě šperků). Důsledněji měla autorka zpracovat bibliografii. Seznam literatury není jednotně zpracován.

Celkové shrnutí

Předložená disertační práce Mgr. Nečasové splňuje kritéria pro tento typ kvalifikačních prací. Autorka zvolila vhodné metody práce, jednoznačně formulovala cíle a hypotézy a založila ji na vlastních poznatcích z opakovaných terénních výzkumů. Nicméně předložená práce má některá kritická místa, zejména se jedná o absentující jasné shrnutí výsledků. Disertační práci doporučuji k obhajobě. V závislosti na průběhu a výsledcích obhajoby doporučuji doktorandce udělit akademický titul PhD.

V Praze 3. května 2013

Doc. PhDr. Martin Soukup, Ph.D.